

Per pixar-se de riure

Dc, 13/04/2016 per Ramon Bassas

[Roba estesa](#)

El recent traspàs d'Umberto Eco ha fet reviscolar la seva primera (i segurament millor) novel·la, *El nom de la rosa*, que va ser portada al cine per Jean-Jacques Annaud i va ser magistralment interpretada per un veterà Sean Connery post-007. Una de les claus de la trama, i espero no fer un *spoiler* a aquestes alçades, consisteix en la condemna que els monjos més ortodoxos i intransigents fan del riure, especialment dels llibres que fan riure. Eco associa l'obertura de pensament al fet de riure, de no prendre-s'ho tot tan a la valenta, de distanciar-se de les pròpies conviccions de tant en tant i, fins i tot, de posar a les coses al seu lloc com la reacció que provoca el noi que crida "el rei va nu" al famós conte d'Andersen.

No seré jo qui critiqui, doncs, el riure i la ironia. M'agrada molt riure i riure'm de força coses i m'agrada la gent que riu i que em fa riure. Tinc tendència a riure'm de coses que són injustament sacralitzades i més aviat em molesta l'alta autocensura que la correcció política està imposant a tots els nivells. A més, en aquesta revista recordo que hi vam dedicar un número, amb una memorable entrevista a Joan Pera, que ara triomfa amb *L'avar* de Molière als escenaris de Barcelona i que aprofito per recomanar. O sigui que sí, que riure és bo, i que riure's de tot allò que es pretén superior és una bona manera de fer-nos més lliures i savis.

L'any passat, amb motiu dels atemptats contra el setmanari satíric francès *Charli Hebdo*, aquest era un dels arguments, amb raó, de l'opinió pública occidental i dels seus governs: el dret a riure's dels déus, per més mal que pugui fer, no tan sols no pot justificar cap mort, sinó que seria una mena de termòmetre de la salut democràtica d'un país. I que la *croada* del terrorisme *gihadista* s'havia agafar molt en sèrio això de l'humor.

Potser la cruesa d'aquesta resposta, doncs, no ens fa veure el que hi ha a l'altre extrem. L'autoajuda, molt sovint, imposa l'abolició de la tristesa i tot, tot, ha de ser "divertit": aprendre anglès, viure en parella o un ple del Parlament. Pertot, s'imposa una versió light, humorística o sarcàstica de tot el que es mou. Probablement, l'única manera en què molts ciutadans s'informen sobre la política catalana sigui un programa d'humor en *prime time*. I trobem normal l'aplaudiment d'unes primeres autoritats a una mofa del parenostre que es neguen a anar on el reciten en sèrio. O que es riuen de déus "morts" (nietzschianament parlant) i molt poc dels déus que fan la viu-viu, com els quartos, el poder o el sexe. Si l'absència del riure és un indicador del totalitarisme i l'obscurantisme ¿de què en deu ser l'imperi del riure? D'acord, és propi de societats avançades dessacralitzar... però ¿ho hem de dessacralitzar tot? ¿Tot val el mateix? ¿És un dret que no té límits? Seria inaudit; tot dret té límits si ha d'existir.

Em temo, doncs, que un dels debats de les societats democràtiques, en aquest segle XXI, cada vegada més interconnectat (en llengües, territoris, cultures ...i humors!), sigui precisament aquest. D'una banda, el de la resistència davant els atacs a la llibertat d'expressió a bona part del món (en potències com Xina) i, de l'altra, el de la resistència contra l'imperi del riure, contra la por al seriós, contra

el buit de sentit.

Article per a la revista [Valors](#). Març 2016.